

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ประเทศไทยมีกฎหมายว่าด้วยเครื่องหมายการค้ามาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2457 เรียกว่า กฎหมายเครื่องหมายการค้าและชื่อทางการค้า ต่อมาในปี พ.ศ. 2474 ได้ประกาศใช้ พระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2474 และได้มีการปรับปรุงแก้ไขเรื่อยมาจนกระทั่งปัจจุบัน ประเทศไทยมีกฎหมายเครื่องหมายการค้าที่ใช้บังคับอยู่ คือ พระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534 ที่ได้แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า ฉบับที่ 2 ในปี พ.ศ. 2543 ที่ได้ อนุวัติการเพื่อให้สอดคล้องกับความตกลงว่าด้วยสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาที่เกี่ยวกับการค้า (Trade-Related Aspects of Intellectual Property Rights including Trade in Counterfeit Goods หรือ TRIPs) ซึ่งมีหลักการให้การคุ้มครองเครื่องหมายการค้าที่ดีในระดับหนึ่ง และถือว่าอยู่ในระดับที่สูงกว่าหลักการที่ความตกลงทริปส์ ได้กำหนดไว้ โดยในพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้าดังกล่าวได้นำเอาระบบการจดทะเบียนมาใช้เพื่อให้การคุ้มครองเครื่องหมายการค้ามีผลสมบูรณ์ขึ้น แต่หลักการจดทะเบียนที่กำหนดไว้ในกฎหมายดังกล่าว มีปัญหาในทางปฏิบัติ และการตีความข้อกฎหมายอยู่หลายประการ โดยเฉพาะในเรื่องที่เกี่ยวกับเครื่องหมายการค้าที่มี ผู้ขอจดทะเบียนหลายรายต่างยื่นคำขอจดทะเบียนเป็นเจ้าของเครื่องหมายการค้าที่นายทะเบียน เห็นว่าเหมือนหรือที่นายทะเบียนเห็นว่าคล้ายกันจนอาจทำให้สาธารณชนสับสนหรือหลงผิดใน ความเป็นเจ้าของสินค้าหรือแหล่งกำเนิดของสินค้า ทั้งนี้สำหรับ สินค้าจำพวกเดียวกันหรือต่าง จำพวกกันที่นายทะเบียนเห็นว่า มีลักษณะอย่างเดียวกันซึ่งได้กำหนดให้ผู้ที่ยื่นคำขอรายแรกย่อมเป็น ผู้มีสิทธิได้รับการจดทะเบียนเป็นเจ้าของเครื่องหมายการค้า แต่ทั้งนี้จะต้องอยู่ภายใต้บังคับของ พระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า ตามมาตรา 20 ถึง มาตรา 26 โดยกำหนดขั้นตอนการรับ จดทะเบียนออกเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้¹

1) ในกรณีที่ผู้ขอจดทะเบียนหลายรายต่างยื่นคำขอจดทะเบียนเป็นเจ้าของเครื่องหมายการค้าที่นายทะเบียนเห็นว่าเหมือนกันหรือที่นายทะเบียนเห็นว่าคล้ายกันจนอาจทำให้สาธารณชน สับสนหรือหลงผิดในความเป็นเจ้าของสินค้าหรือแหล่งกำเนิดของสินค้า ทั้งนี้สำหรับสินค้าจำพวก เดียวกันหรือต่างจำพวกกันที่นายทะเบียนเห็นว่า มีลักษณะอย่างเดียวกันผู้ขอจดทะเบียนซึ่งยื่นคำ

¹ รัชชัย ศุภผลศิริ ก (2528). คำอธิบายกฎหมายเครื่องหมายการค้า. หน้า 66-74.

ขอไว้เป็นรายแรกย่อมเป็นผู้มีสิทธิได้รับการจดทะเบียนเป็นเจ้าของเครื่องหมายการค้า นั้น (ตามพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า มาตรา 20)

2) ถ้านายทะเบียนเห็นว่าในบรรดาเครื่องหมายการค้าที่เหมือนหรือคล้ายกันตามมาตรา 20 นั้น ต่างก็เป็นเครื่องหมายการค้าอันพึงรับจดทะเบียนได้ตามมาตรา 6 และคำขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าเหล่านั้นต่างก็ถูกต้องตามกฎหมาย ดังนี้ ให้นายทะเบียนมีคำสั่งให้ผู้ขอจดทะเบียนเหล่านั้นตกลงกันว่าจะให้รายหนึ่งรายใดเป็นผู้ขอจดทะเบียนเป็นเจ้าของเครื่องหมายการค้า นั้นแต่ผู้เดียว (ตามมาตรา 24) และให้มีหนังสือแจ้งคำสั่งดังกล่าวให้ผู้ขอจดทะเบียนเหล่านั้นทราบ โดยไม่ชักช้า (วรรคหนึ่ง)

ถ้าผู้ขอจดทะเบียนเห็นว่าเครื่องหมายการค้าของตนนั้นมิได้เหมือนหรือคล้ายกับเครื่องหมายการค้าของบุคคลอื่น ก็มีสิทธิอุทธรณ์คำสั่งของนายทะเบียนต่อคณะกรรมการได้ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้งคำสั่งของนายทะเบียน และให้นำมาตรา 18, 19 มาใช้บังคับ โดยอนุโลม (วรรคสอง) กล่าวคือ

ถ้าคณะกรรมการมีคำวินิจฉัยอุทธรณ์ว่า คำสั่งของนายทะเบียนถูกต้องแล้ว (คำสั่งให้ผู้ขอจดทะเบียนตกลงกันว่าจะให้ผู้ขอจดทะเบียนรายหนึ่งรายใดเป็นผู้ขอจดทะเบียนได้แต่เพียงผู้เดียว) ให้ผู้ขอจดทะเบียนปฏิบัติตามคำสั่งของนายทะเบียนดังกล่าวภายในเก้าสิบวันนับแต่ได้รับแจ้งคำวินิจฉัยของคณะกรรมการ (มาตรา 18 วรรคสาม)

ถ้าคณะกรรมการมีคำวินิจฉัยอุทธรณ์ว่า คำสั่งของนายทะเบียนดังกล่าวไม่ถูกต้องให้นายทะเบียนดำเนินการเกี่ยวกับคำขอจดทะเบียนรายนั้นต่อไป (มาตรา 18 วรรคสี่) ซึ่งหมายความว่าผู้ขอจดทะเบียนซึ่งยื่นคำขอไว้เป็นรายแรก ย่อมเป็นผู้มีสิทธิได้รับการจดทะเบียนเป็นเจ้าของเครื่องหมายการค้า นั้นดังที่บัญญัติไว้ในมาตรา 20

แต่ถ้าผู้ขอจดทะเบียนรายใดไม่ได้อุทธรณ์ตามสิทธิที่มาตรา 21 วรรคสองให้ไว้และไม่ได้ปฏิบัติตามคำสั่งของนายทะเบียน (ที่ให้ตกลงกัน) หรือผู้ขอจดทะเบียนได้อุทธรณ์แล้ว และคณะกรรมการวินิจฉัยว่าคำสั่งของนายทะเบียนถูกต้องแล้ว แต่ผู้ขอจดทะเบียนรายนั้นก็ไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของนายทะเบียนภายในเก้าสิบวันนับแต่ได้รับแจ้งคำวินิจฉัยของคณะกรรมการ (ตามมาตรา 18 วรรคสามซึ่งใช้บังคับโดยอนุโลม) ให้ถือว่าผู้ขอจดทะเบียนรายนั้นละทิ้งคำขอจดทะเบียน (มาตรา 19)

3) ถ้านายทะเบียนเห็นว่าเครื่องหมายการค้าที่เหมือนคล้ายกันนั้นบางรายเข้าข่ายมาตรา 15 (1) หรือ (2) คือ ส่วนหนึ่งส่วนใดอันไม่ใช่สาระสำคัญของเครื่องหมายการค้า นั้นไม่มีลักษณะอันพึงรับจดทะเบียนได้ตามมาตรา 6 หรือ การขอจดทะเบียนไม่ชอบด้วยมาตรา 9 (ไม่ระบุรายการสินค้าใช้คำขอเดียวกันสำหรับสินค้าต่างจำพวก) หรือมาตรา 10 (ผู้ขอทะเบียนหรือตัวแทนไม่มีสำนักงานหรือสถานที่ที่สามารถติดต่อได้ในประเทศไทย) หรือไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

เกี่ยวกับการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า หรือเข้าข่ายมาตรา 17 คือ ส่วนหนึ่งส่วนใดของเครื่องหมายเป็นสิ่งที่ใช้กันสามัญในการค้าขายสินค้าบางอย่างหรือบางจำพวกหรือมีลักษณะไม่บ่งเฉพาะ ในขณะที่เครื่องหมายการค้าบางรายมีลักษณะอันพึงรับจดทะเบียนได้ตามมาตรา 6 และคำขอจดทะเบียนก็ถูกต้อง ให้นายทะเบียนมีคำสั่งให้ผู้จดทะเบียนเครื่องหมายการค้าปฏิบัติตามแก้ไขตามมาตรา 15 หรือแสดงการปฏิเสธตามมาตรา 17 แล้วแต่กรณี และให้รอการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้ารายที่มีลักษณะอันพึงรับจดทะเบียนได้และที่มีคำขอจดทะเบียนที่ถูกต้องนั้นไว้ก่อน เมื่อมีคำสั่งดังนี้แล้ว ให้นายทะเบียนมีหนังสือแจ้งคำสั่งให้ผู้จดทะเบียนเหล่านั้นทราบโดยไม่ชักช้า ผู้จดทะเบียนมีสิทธิอุทธรณ์คำสั่งนายทะเบียนได้โดยให้นามตรา 21 วรรคสองมาใช้บังคับโดยอนุโลม (วรรคหนึ่ง)

ต่อมาปรากฏว่า ผู้จดทะเบียนรายที่นายทะเบียนเห็นว่าเข้าข่ายมาตรา 15 (1) หรือ (2) หรือมาตรา 17

(1) ได้ปฏิบัติตามคำสั่งของนายทะเบียนตามมาตรา 15 แล้ว หรือ

(2) ได้อุทธรณ์ตามมาตรา 18 วรรคหนึ่งแล้ว และคณะกรรมการมีคำวินิจฉัยอุทธรณ์ว่าคำสั่งของนายทะเบียนไม่ถูกต้อง

ให้นายทะเบียนมีคำสั่งให้ผู้จดทะเบียนรายนั้นและรายที่ให้รอการจดทะเบียนไว้ไปทำความเข้าใจตนเองว่าจะให้รายใดเป็นผู้จดทะเบียนเป็นเจ้าของเครื่องหมายการค้าอันแต่ผู้เดียว (ตามมาตรา 24) และให้มีหนังสือแจ้งคำสั่งให้ผู้จดทะเบียนเหล่านั้นทราบโดยไม่ชักช้า (วรรคสอง)

ในกรณีที่ผู้จดทะเบียนรายที่นายทะเบียนเห็นว่าเข้าข่ายมาตรา 15 (1) หรือ (2) หรือมาตรา 17 ได้ละทิ้งคำขอทะเบียนตามมาตรา 19 (คือไม่อุทธรณ์และไม่ได้ปฏิบัติตามคำสั่งของนายทะเบียนหรืออุทธรณ์แล้วแต่แพ้ จึงต้องปฏิบัติตามคำสั่งของนายทะเบียนแต่ไม่ปฏิบัติ) ให้ปฏิบัติดังนี้ คือ

(1) ในกรณีที่ผู้จดทะเบียนรายที่นายทะเบียนให้รอการจดทะเบียนไว้หลายราย ให้นายทะเบียนมีคำสั่งให้ผู้จดทะเบียนเหล่านั้นตกลงกันเองว่าจะให้รายใดจดทะเบียนเป็นเจ้าของเครื่องหมายการค้าอันแต่ผู้เดียว (ตามมาตรา 24) และให้มีหนังสือแจ้งคำสั่งให้ผู้จดทะเบียนเหล่านั้นทราบโดยไม่ชักช้า

(2) ในกรณีที่ผู้จดทะเบียนรายที่นายทะเบียนให้รอการจดทะเบียนไว้เพียงรายเดียว ให้นายทะเบียนมีคำสั่งให้ประกาศโฆษณาคำขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้ารายนั้นต่อไปตามมาตรา 29

4) ถ้านายทะเบียนเห็นว่าเครื่องหมายการค้าที่เหมือนหรือคล้ายกันตาม มาตรา 20 นั้นทุกรายเข้าข่าย มาตรา 15 (1) หรือ (2) คือ ส่วนหนึ่งส่วนใดอันไม่ใช่สาระสำคัญของเครื่องหมาย

การค้ำนั้น ไม่มีลักษณะอันพึงรับจดทะเบียนได้ตามมาตรา 6 หรือการจดทะเบียนไม่ชอบด้วย มาตรา 9 (ไม่ระบुरายการสินค้า ใช้คำขอเดียวกันสำหรับสินค้าต่างจำพวก) หรือมาตรา 10 (ผู้จดทะเบียนหรือตัวแทนไม่มีสำนักงานหรือสถานที่ที่สามารถติดต่อได้ในประเทศไทย) หรือไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวงเกี่ยวกับการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า หรือเข้าข่ายมาตรา 17 คือ ส่วนหนึ่งส่วนใดของเครื่องหมายเป็นสิ่งที่ใช้กันสามัญในค้าขายสินค้า บางอย่างหรือบางจำพวกหรือมีลักษณะไม่บังเฉพาะ ให้นายทะเบียนมีคำสั่งให้ผู้จดทะเบียน เครื่องหมายการค้าเหล่านั้นปฏิบัติการแก้ไขตามมาตรา 15 หรือแสดงการปฏิเสธตามมาตรา 17 แล้วแต่กรณี และรอการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าเหล่านั้นไว้ก่อน โดยที่นายทะเบียนต้องมี หนังสือแจ้งคำสั่งให้ผู้จดทะเบียนทราบ และนำมาตรา 21 วรรคสองมาใช้บังคับโดยอนุโลม (วรรคหนึ่ง)

ถ้าปรากฏว่าผู้จดทะเบียนเครื่องหมายการค้าเช่นนั้นหลายรายได้ปฏิบัติตามคำสั่ง ของนายทะเบียนตามมาตรา 15 หรือมาตรา 17 แล้ว หรือได้อุทธรณ์ตามมาตรา 18 วรรคหนึ่ง และ คณะกรรมการมีคำวินิจฉัยอุทธรณ์ว่า คำสั่งของนายทะเบียนไม่ถูกต้อง ให้นายทะเบียนมีคำสั่งให้ผู้ จดทะเบียนเหล่านั้นไปทำความตกลงกันเองว่าจะให้รายใดเป็นผู้จดทะเบียนเป็นเจ้าของ เครื่องหมายการค้าแต่เพียงผู้เดียว (ตามมาตรา 24) และมีหนังสือแจ้งให้ผู้จดทะเบียนเหล่านั้น ทราบ แต่ถ้าปรากฏว่ามีผู้จดทะเบียนเช่นนั้นเพียงรายเดียวที่ได้ปฏิบัติตามคำสั่งของนาย ทะเบียนตามมาตรา 15 หรือมาตรา 17 หรือได้อุทธรณ์ตามมาตรา 18 วรรคหนึ่งและคณะกรรมการมี คำวินิจฉัยอุทธรณ์ว่าคำสั่งของนายทะเบียนไม่ถูกต้องให้นายทะเบียนมีคำสั่งให้ประกาศโฆษณาคำ ของจดทะเบียนเครื่องหมายการค้ารายนั้นต่อไปตามมาตรา 29 (วรรคสอง)

การตกลงกันระหว่างผู้จดทะเบียนเครื่องหมายการค้าหลายราย

ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้งคำสั่งของนายทะเบียนตามมาตรา 21 วรรคหนึ่ง มาตรา 22 วรรคสองหรือวรรคสาม (1) หรือมาตรา 23 วรรคสองที่กล่าวมาข้างต้น ให้ผู้จดทะเบียนซึ่งได้รับหนังสือแจ้งคำสั่งดังกล่าวตกลงกันว่าจะให้รายหนึ่งรายใดเป็นผู้ จดทะเบียนเป็นเจ้าของเครื่องหมายการค้าแต่เพียงผู้เดียวและให้ผู้จดทะเบียนรายหนึ่งรายใดมี หนังสือแจ้งให้นายทะเบียนทราบภายในกำหนดเวลาดังกล่าวว่าจะตกลงกันได้หรือไม่ (มาตรา 24)

ในกรณีที่นายทะเบียนได้รับแจ้งภายในกำหนดเวลาตามมาตรา 24 ว่าผู้จดทะเบียนตกลง กันได้แล้วว่าจะให้รายใดเป็นผู้จดทะเบียน ให้นายทะเบียนมีคำสั่งให้ประกาศโฆษณาคำขอ จดทะเบียนของผู้จดทะเบียนรายนั้นต่อไป (มาตรา 25 วรรคหนึ่ง)

แต่ถ้านายทะเบียนได้รับแจ้งภายในกำหนดเวลาตามมาตรา 24 ว่าผู้จดทะเบียนตกลงกัน ไม่ได้หรือมิได้รับแจ้งภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ให้นายทะเบียนมีคำสั่งให้ประกาศโฆษณาคำขอ จดทะเบียนเครื่องหมายการค้าของผู้จดทะเบียนซึ่งยื่นคำขอจดทะเบียนไว้เป็นรายแรกหรือเป็น

รายแรกในบรรดาผู้จดทะเบียนซึ่งยังมีได้ละทิ้งคำขอจดทะเบียน (อาจมีการถือว่าละทิ้งคำขอจดทะเบียนตามมาตรา 22 วรรคสาม) แล้วแต่กรณีต่อไป (มาตรา 25 วรรคสอง)

ในกรณีที่นายทะเบียนได้มีหนังสือแจ้งคำสั่งให้ผู้จดทะเบียนปฏิบัติตามมาตรา 24 แล้ว ถ้ามีผู้จดทะเบียนรายอื่นยื่นคำขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าที่นายทะเบียนเห็นว่าเหมือนกับเครื่องหมายการค้าของผู้จดทะเบียนเหล่านั้น หรือที่นายทะเบียนเห็นว่าคล้ายกับเครื่องหมายการค้าเหล่านั้นนั้นจนอาจทำให้สาธารณชนสับสนหรือหลงผิดในความเป็นเจ้าของสินค้าหรือแหล่งกำเนิดของสินค้า ทั้งนี้ สำหรับสินค้าจำพวกเดียวกันหรือต่างจำพวกกันที่นายทะเบียนเห็นว่ามີลักษณะอย่างเดียวกัน ให้นายทะเบียนมีคำสั่งไม่รับคำขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้านั้น และมีหนังสือแจ้งคำสั่งให้ผู้จดทะเบียนนั้นทราบโดยไม่ชักช้าและให้นำมาตรา 21 วรรคสองมาใช้บังคับโดยอนุโลม (มาตรา 26) กล่าวคือ ผู้จดทะเบียนนั้นมีสิทธิอุทธรณ์คำสั่งของนายทะเบียนต่อคณะกรรมการฯ ได้ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้งคำสั่งของนายทะเบียน ถ้าคณะกรรมการฯ มีคำวินิจฉัยอุทธรณ์ว่าคำสั่งของนายทะเบียนไม่ถูกต้องก็ให้นายทะเบียนดำเนินการเกี่ยวกับคำขอจดทะเบียนรายนั้นต่อไปเพราะไม่ถือว่าเป็นเครื่องหมายการค้าที่เหมือนหรือคล้ายของผู้อื่น แต่ถ้าคณะกรรมการฯ มีคำวินิจฉัยว่าคำสั่งของนายทะเบียนถูกต้องแล้ว (คือเหมือนหรือคล้ายเครื่องหมายการค้าของผู้อื่น) นายทะเบียนจะมีคำสั่งจำหน่ายคำขอดังกล่าว (ตามตารางรายละเอียดตามภาคผนวก 1)

จากหลักเกณฑ์และขั้นตอนตามที่บัญญัติไว้ดังกล่าวข้างต้น ก่อให้เกิดปัญหาความล่าช้าในการจดทะเบียนเนื่องจากกฎหมายได้กำหนดให้เครื่องหมายที่มีผู้จดทะเบียนหลายรายดังกล่าวจะต้องทำความตกลงกันก่อนว่าจะให้ผู้จดทะเบียนรายหนึ่งรายใดเป็นเจ้าของเครื่องหมายค้านั้น แต่เพียงผู้เดียวแต่ก่อนที่จะให้ตกลงกันนั้น คำขอจดทะเบียนที่ยื่นขอมาทุกรายจะต้องเป็นเครื่องหมายการค้าที่มีลักษณะอันพึงรับจดทะเบียนได้ตามมาตรา 6 และคำขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าเหล่านั้นต่างก็ต้องถูกต้องตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า ซึ่งในทางปฏิบัติคำขอที่ยื่นมาในลักษณะนี้ส่วนใหญ่จะเป็นคำขอจดทะเบียนที่มีข้อบกพร่องที่ผู้ขอจะต้องแก้ไขข้อบกพร่องดังกล่าวเสียก่อนมิฉะนั้นก็อาจอุทธรณ์คำขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าโดยแต่ละขั้นตอนจะต้องใช้เวลาแก้ไขหรืออุทธรณ์เป็นเวลาเก้าสิบวันและในระหว่างที่รอการแก้ไขหรือการอุทธรณ์ อาจมีผู้จดทะเบียนรายอื่นยื่นคำขอที่เหมือนคล้ายกันเข้ามาอีกในภายหลังก็จะทำให้คำขอที่ยื่นเข้ามาในภายหลังต้องรอคำขอที่ยังมีข้อบกพร่องซึ่งในทางปฏิบัติมีคำขอที่ค้างอยู่ในลักษณะนี้เป็นจำนวนมากและเมื่อมีการแก้ไขคำขออนุมัติลักษณะครบถ้วนที่จะต้องตกลงกันก็ต้องใช้เวลาไปอีกเก้าสิบวัน โดยเปล่าประโยชน์ ซึ่งในทางปฏิบัตินับแต่มีพระราชบัญญัตินี้ยังไม่ปรากฏว่ามีคำขอที่ตกลงกันได้แม้แต่รายเดียว นอกจากนี้บทบัญญัติที่เกี่ยวกับเรื่องนี้ยังได้บัญญัติไว้ไม่ชัดเจนเกี่ยวกับปัญหาในการตีความกฎหมาย ในกรณีที่คำขอที่ยื่นขอจดทะเบียนเข้ามา และได้มีการประกาศโฆษณาคำขอจดทะเบียนแต่ยังไม่ได้รับการจดทะเบียน เมื่อมีผู้จดทะเบียน

รายอื่นยื่นเครื่องหมายที่เหมือนหรือคล้ายกันเข้ามาอีกจะถือว่าเป็นว่าเครื่องหมายการค้าที่เข้าข่ายตามมาตรา 20 ถึงมาตรา 26 หรือจะถือว่าเป็นขั้นต้นดังกล่าวแล้วซึ่งจากหลักเกณฑ์ตามบทบัญญัติที่กล่าวมามีได้มีบทบัญญัติ กำหนดหลักเกณฑ์และขั้นตอนในการพิจารณาในกรณีนี้ไว้ จึงทำให้เกิดปัญหาในการตีความข้อกฎหมาย ซึ่งในทางปฏิบัติในปัจจุบันนายทะเบียนได้ตีความโดยอาศัยแนวทางของกองตรวจสอบตามประกาศคำสั่งกองที่ 5/2525 ลงวันที่ 19 สิงหาคม พ.ศ. 2526 วางหลักเกณฑ์ในทางปฏิบัติไว้ให้หรือคำขอหลังไว้ก่อนจนกว่าคำขอที่ประกาศโฆษณาคำขอจดทะเบียนได้รับการจดทะเบียน จึงนำคำขอที่ยื่นมาในคราวหลังมาปฏิเสธว่าเป็นเครื่องหมายการค้าที่เหมือนคล้ายกับเครื่องหมายการค้าของบุคคลอื่น ตามมาตรา 13

จากการศึกษากฎหมายเครื่องหมายการค้าของต่างประเทศในเรื่องนี้แต่ละประเทศก็ได้วางหลักเกณฑ์ และวิธีการของกฎหมายที่แตกต่างกันโดยในบางประเทศก็ไม่มีขั้นตอนให้ตกลงกัน เช่น ประเทศอังกฤษ ประเทศสหรัฐอเมริกา ได้กำหนดให้ผู้ยื่นคำขอจดทะเบียนก่อนเป็นผู้ที่มีสิทธิถือว่าเป็นผู้มีสิทธิจดทะเบียนเป็นเจ้าของเครื่องหมายการค้า นั้น แต่ในบางประเทศที่มีขั้นตอนที่ต้องมีการตกลงกัน เช่น ประเทศญี่ปุ่น ได้วางหลักเกณฑ์ว่า ยื่นวันเดียวกันก็ให้ตกลงกันว่าจะให้ใครเป็นผู้มีสิทธิได้รับการจดทะเบียนเป็นเจ้าของเครื่องหมายการค้า หากตกลงกันไม่ได้ก็ให้จับฉลาก ส่วนประเทศจีน ได้วางหลักเกณฑ์ว่า หากยื่นขอจดทะเบียนในวันเดียวกันเจ้าของเครื่องหมายการค้าที่เริ่มใช้ก่อนเป็นผู้มีสิทธิได้รับจดทะเบียนแต่หากเริ่มใช้พร้อมกันหรือสรุปไม่ได้ว่าใครใช้ก่อนกันก็ให้ผู้ขอจดทะเบียนเจรจาตกลงกัน ซึ่งหากตกลงกันไม่ได้ก็ให้จับฉลาก เป็นต้น

ด้วยปัญหาที่กล่าวมาข้างต้น อาจสรุปได้ว่าปัญหาความล่าช้าของการจดทะเบียนเป็นผลเนื่องมาจากบทบัญญัติตามพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้าดังกล่าว ได้กำหนดหลักเกณฑ์และขั้นตอนที่มีความยุ่งยากและซับซ้อนเกินไปรวมทั้งความไม่ชัดเจนของกฎหมายก่อให้เกิดผลเสียหายนต่อเจ้าของเครื่องหมายการค้า ผู้ลงทุนประกอบการค้า อันเป็นการกระทบต่อเศรษฐกิจของประเทศ เพราะอาจเกิดผลเสียแก่สาธารณชน ผู้บริโภค อันขัดต่อเจตนารมณ์ของกฎหมาย

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1.2.1 เพื่อศึกษาประวัติความเป็นมา แนวคิด หลักเกณฑ์ และวิธีปฏิบัติของพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534 ที่ใช้ในการพิจารณาคำขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า ในกรณีที่มีผู้ขอจดทะเบียนหลายรายต่างยื่นคำขอจดทะเบียนเป็นเจ้าของเครื่องหมายการค้าที่นายทะเบียนเห็นว่าเหมือนกันหรือคล้ายกันจนอาจทำให้สาธารณชนสับสนหรือหลงผิดในความเป็นเจ้าของของสินค้าหรือแหล่งกำเนิดของสินค้า

1.2.2 เพื่อศึกษาเปรียบเทียบหลักเกณฑ์ และหลักปฏิบัติ รวมทั้งหลักกฎหมายของต่างประเทศ เกี่ยวกับหลักเกณฑ์ที่ใช้ในการพิจารณาคำขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า ในกรณีที่มีผู้

ของจดทะเบียนหลายรายต่างยื่นคำขอจดทะเบียนเป็นเจ้าของเครื่องหมายการค้าที่นายทะเบียนเห็นว่าเหมือนกัน หรือคล้ายกันจนอาจทำให้สาธารณชนสับสนหรือหลงผิดในความเป็นเจ้าของของสินค้า หรือแหล่งกำเนิดของสินค้า

1.2.3 เพื่อศึกษา วิเคราะห์ปัญหา และอุปสรรค อันเกิดจากลักษณะของของพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534 ที่ใช้ในการพิจารณาคำขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าในกรณีที่มีผู้ขอจดทะเบียนหลายรายต่างยื่นคำขอจดทะเบียนเป็นเจ้าของเครื่องหมายการค้าที่นายทะเบียนเห็นว่าเหมือนกัน หรือคล้ายกันจนอาจทำให้สาธารณชนสับสนหรือหลงผิดในความเป็นเจ้าของของสินค้าหรือแหล่งกำเนิดของสินค้า

1.2.4 เพื่อศึกษา ผลกระทบ ข้อดี และข้อเสีย ของหลักเกณฑ์ที่ใช้ในการพิจารณาคำขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าในกรณีที่มีผู้ขอจดทะเบียนหลายรายต่างยื่นคำขอจดทะเบียนเป็นเจ้าของเครื่องหมายการค้าที่นายทะเบียนเห็นว่าเหมือนกัน หรือคล้ายกันจนอาจทำให้สาธารณชนสับสนหรือหลงผิดในความเป็นเจ้าของของสินค้าหรือแหล่งกำเนิดของสินค้า

1.2.5 เพื่อเสนอแนะ แนวทางแก้ไขปัญหาก็เหมาะสม และการปรับปรุงพัฒนาหลักเกณฑ์ของหลักกฎหมายของประเทศไทย ที่ใช้ในการพิจารณาคำขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าในกรณีที่มีผู้ขอจดทะเบียนหลายรายต่างยื่นคำขอจดทะเบียนเป็นเจ้าของเครื่องหมายการค้าที่นายทะเบียนเห็นว่าเหมือนกัน หรือคล้ายกันจนอาจทำให้สาธารณชนสับสนหรือหลงผิดในความเป็นเจ้าของของสินค้า หรือแหล่งกำเนิดของสินค้า ให้เป็นมาตรฐานสากล มีประสิทธิภาพ สะดวกรวดเร็วขึ้นและการแก้ไขปัญหาก็เป็นประโยชน์แก่ประชาชนและเป็นธรรมแก่ผู้ขอจดทะเบียนเป็นเจ้าของเครื่องหมายการค้า สอดตามเจตนารมณ์ของกฎหมายอย่างแท้จริง

1.3 สมมติฐานของการศึกษา

พระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534 กรณีที่มีผู้ขอจดทะเบียนหลายรายต่างยื่นคำขอจดทะเบียนเป็นเจ้าของเครื่องหมายการค้าที่นายทะเบียน เห็นว่าเหมือนกันหรือคล้ายกันจนอาจทำให้สาธารณชนสับสนหรือหลงผิดในความเป็นเจ้าของของสินค้าหรือแหล่งกำเนิดของสินค้า ซึ่งบัญญัติหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการให้สิทธิในการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าตาม มาตรา 20 หรือ มาตรา 26 แห่งพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า ก่อให้เกิดความล่าช้าในการจดทะเบียน อีกทั้งบทบัญญัติดังกล่าวยังมีความไม่ชัดเจนก่อให้เกิดปัญหาในการตีความข้อกฎหมายซึ่งเป็นผลทำให้ผู้ประกอบการที่ประสงค์จะจดทะเบียนขอรับความคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าไม่ได้รับความเป็นธรรมในการจดทะเบียนหากได้มีการแก้ไขปรับปรุงบทบัญญัติดังกล่าวโดยการลดขั้นตอนที่มีความยุ่งยาก ซับซ้อนและไม่เหมาะสมบางประการรวมทั้งปรับปรุงบทบัญญัติในส่วนที่ยังไม่

ชัดเจนโดยการตัดขั้นตอนเช่นนี้แล้วก็จะทำให้การจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าในกรณีดังกล่าวเป็นไปได้ด้วยความรวดเร็วและเป็นธรรม อันจะเป็นประโยชน์ต่อผู้ประกอบการธุรกิจที่จดทะเบียน

1.4 ขอบเขตของการศึกษา

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มุ่งศึกษาสาระสำคัญของพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534 แก้ไขเพิ่มเติม ถึงหลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติที่ใช้ในการพิจารณาคำขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า ในกรณีที่มีผู้จดทะเบียนหลายรายต่างยื่นคำขอจดทะเบียนเป็นเจ้าของเครื่องหมายการค้า ที่นายทะเบียนเห็นว่าเหมือนกันหรือคล้ายกันจนอาจทำให้สาธารณชนสับสนหรือหลงผิดในความเป็นเจ้าของของสินค้า หรือแหล่งกำเนิดของสินค้า ซึ่งหลักเกณฑ์ และวิธีปฏิบัติดังกล่าว มีความสำคัญต่อการพิจารณาว่าเครื่องหมายค่านั้นจะได้รับการจดทะเบียนหรือไม่ ตลอดจนศึกษาถึงปัญหาอุปสรรคต่างๆ ที่เกิดขึ้น ทั้งข้อเสนอแนะในการพัฒนาหลักเกณฑ์และหลักกฎหมาย เพื่อใช้ในการพิจารณาคำขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า ในกรณีที่มีผู้จดทะเบียนหลายรายต่างยื่นคำขอจดทะเบียนเป็นเจ้าของเครื่องหมายการค้า ที่นายทะเบียนเห็นว่าเหมือนกันหรือคล้ายกันจนอาจทำให้สาธารณชนสับสน หรือหลงผิดในความเป็นเจ้าของของสินค้า หรือแหล่งกำเนิดของสินค้า

1.5 วิธีดำเนินการศึกษา

1.5.1 วิจัยเอกสาร โดยรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลจากบทความทางวิชาการ ตำราทางวิชาการที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย วารสาร ข้อมูลทางสื่อสารมวลชน และเอกสารทางราชการ

1.5.2 จัดเก็บข้อมูล โดยการสัมภาษณ์และสอบถามผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญ หรือผู้เกี่ยวข้องในหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ได้แก่ เจ้าหน้าที่กรมทรัพย์สินทางปัญญา เจ้าหน้าที่กระทรวงยุติธรรม เจ้าหน้าที่กระทรวงการต่างประเทศ ผู้พิพากษา อัยการ นักวิชาการ นักกฎหมาย ทนายความและผู้ประกอบการที่เป็นเจ้าของเครื่องหมายการค้าหรือตัวแทน

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.6.1 ทำให้ทราบถึงหลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติของพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534 ที่ใช้ในการพิจารณาคำขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า ในกรณีที่มีผู้จดทะเบียนหลายรายต่างยื่นคำขอจดทะเบียนเป็นเจ้าของเครื่องหมายการค้าที่นายทะเบียนเห็นว่าเหมือนกัน หรือคล้ายกันจนอาจทำให้สาธารณชนสับสนหรือหลงผิดในความเป็นเจ้าของของสินค้าหรือแหล่งกำเนิดของสินค้า

1.6.2 เพื่อทราบหลักเกณฑ์ หลักปฏิบัติรวมทั้งหลักกฎหมายของต่างประเทศ ในกรณีที่มีผู้จดทะเบียนหลายรายต่างยื่นคำขอจดทะเบียนเป็นเจ้าของเครื่องหมายการค้าที่นายทะเบียนเห็นว่า

เหมือนกันหรือคล้ายกันจนอาจทำให้สาธารณชนสับสนหรือหลงผิดในความเป็นเจ้าของของสินค้าหรือแหล่งกำเนิดของสินค้า

1.6.3 ทำให้ทราบถึงปัญหาและอุปสรรค อันเกิดจากหลักเกณฑ์ของพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534 ที่ใช้ในการพิจารณาคำขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า ในกรณีที่มีผู้ขอจดทะเบียนหลายรายต่างยื่นคำขอจดทะเบียนเป็นเจ้าของเครื่องหมายการค้าที่นายทะเบียนเห็นเหมือนกัน หรือคล้ายกันจนอาจทำให้สาธารณชนสับสนหรือหลงผิดในความเป็นเจ้าของของสินค้าหรือแหล่งกำเนิดของสินค้า

1.6.4 ทำให้ทราบถึงผลกระทบ ข้อดี และข้อเสีย หลักเกณฑ์ของพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534 ที่ใช้ในการพิจารณาคำขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า ในกรณีที่มีผู้ขอจดทะเบียนหลายรายต่างยื่นคำขอจดทะเบียนเป็นเจ้าของเครื่องหมายการค้าที่นายทะเบียนเห็นว่าเหมือนกัน หรือคล้ายกันจนอาจทำให้สาธารณชนสับสนหรือหลงผิดในความเป็นเจ้าของของสินค้าหรือแหล่งกำเนิดของสินค้า ในปัจจุบัน

1.6.5 เป็นแนวทางแก้ไขปัญหาและพัฒนาปรับปรุงหลักเกณฑ์และหลักกฎหมายของประเทศไทย ที่เกี่ยวกับการพิจารณาคำขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า ในกรณีที่มีผู้ขอจดทะเบียนหลายรายต่างยื่นคำขอจดทะเบียนเป็นเจ้าของเครื่องหมายการค้าที่นายทะเบียนเห็นว่าเหมือนกันหรือคล้ายกันจนอาจทำให้สาธารณชนสับสนหรือหลงผิดในความเป็นเจ้าของของสินค้าหรือแหล่งกำเนิดของสินค้า